

2016 was uitstekend graslandjaar

Melkveehouders, adviseurs, onderzoekers en studenten in zes verschillende regio's hebben in 2016, voor het derde jaar op rij, de drogestofvoorraad en bodemtemperatuur van grasland wekelijks gemeten en ingevoerd in Grip op Gras of AgriNet. Samen vormen zij het grasgroeimeetnet. Van 54 bedrijven, ingedeeld in zes regio's, zijn er gegevens gebruikt om de grasgroeit te berekenen. De Weideman heeft deze gegevens gepubliceerd in de wekelijkse weide-vakmail. Dit artikel geeft een overzicht van de grasgroeit van 2016 en spiegelt die aan de grasgroeit van 2014 en 2015.

- Willem Veeneman
Aeres Hogeschool Dronten
- Gerrit Remmelink
Wageningen Livestock Research
- Leo Tjoonk
Agrifirm
- Theo van der Weiden
De Heus Veevoerders
- Bert Philipsen
Wageningen Livestock Research
- Agnes van den Pol van Dasselaar
Aeres Hogeschool Dronten en
Wageningen Livestock Research
- Marcia Stienezen
Wageningen Livestock Research

De bodemtemperatuur is een gegeven dat gebruikt kan worden als input voor het graslandmanagement. Als de bodemtemperatuur boven 8°C is, begint het gras te groeien. Aangenomen wordt dat de bodemtemperatuur optimaal is voor grasgroeit tussen 12°C en 20°C. Komt de bodemtemperatuur boven 25°C, dan zal de grasgroeit afnemen. In 2016 startte de grasgroeit rond 7 maart (zie Figuur 1). Vanwege koude en sneeuwval in april nam de grasgroeit tijdelijk af. Vanaf 1 mei begon het gras harder te groeien, waardoor er eind mei een hoogste voorjaarsgroeit van gemiddeld 85 kg drogestof (ds) per ha per dag werd gemeten. Dit is een gemiddelde van weidepercelen en maaipercelen. Er werden uitschieters gemeten van meer dan 230 kg ds per ha per dag. In juli is de grasgroeit gedaald van 75 naar 55 kg ds per ha per dag, mede doordat de bodemtemperatuur in die periode boven 20°C uitkwam. Tussen 20 juli en 20 augustus was de bodemtemperatuur het hoogst. Er werden in die periode bodemtemperaturen gemeten van 22 tot 25°C. Deze hoge bodemtemperatuur kwam tot stand door het zonnige weer in combinatie met beperkte neerslag. Begin augustus was er zelfs sprake van droogte. Eind oktober nam de grasgroeit verder af doordat de bodemtemperatuur tot onder 12°C gedaald

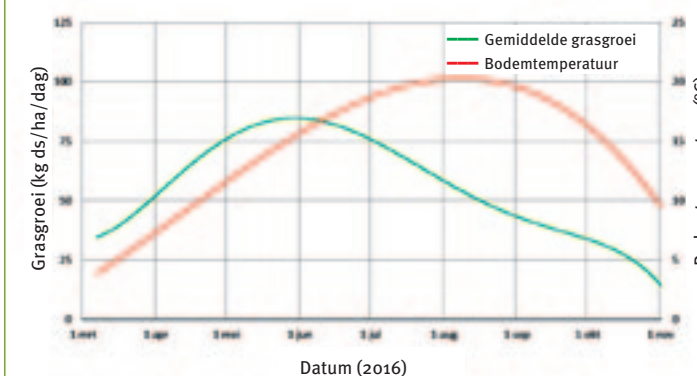
GRIP OP GRAS

Locaties waar Grip op Gras gebruikt wordt (augustus 2016).

was. Mede als gevolg van de snel dalende bodemtemperatuur is half november de grasgroeit gestopt. Op 14 november werd een bodemtemperatuur gemeten van slechts 3°C.

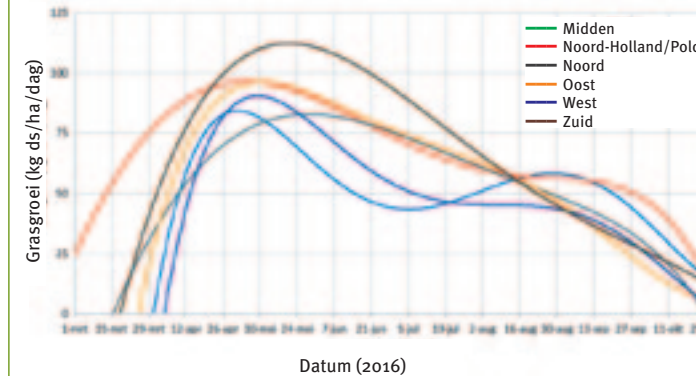
Figuur 1

Grasgroeit en bodemtemperatuur in 2016

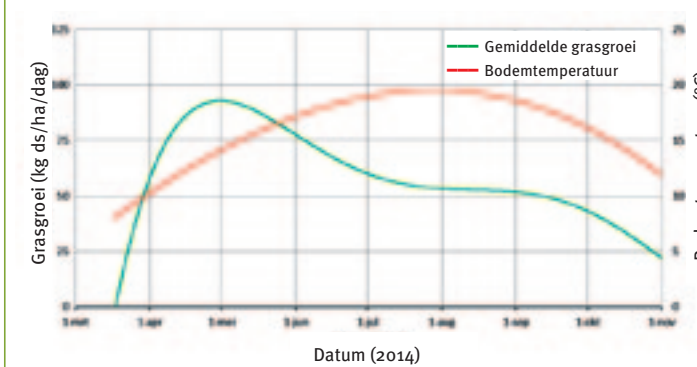
Figuur 2

Grasgroeit per regio in 2016

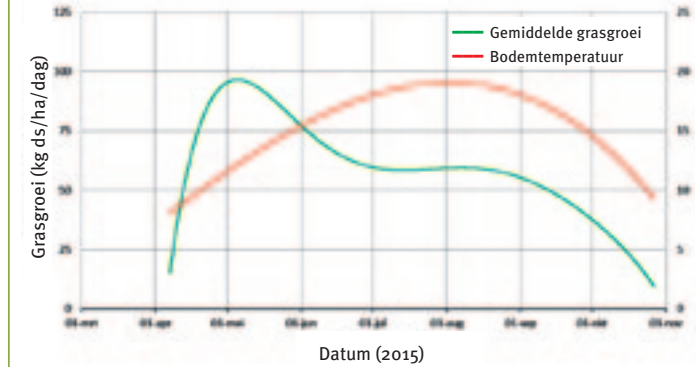
Figuur 3

Grasgroeit en bodemtemperatuur in 2014

Figuur 4

Grasgroeit en bodemtemperatuur in 2015

Grote verschillen op regionaal niveau

Tussen de verschillende regio's zijn duidelijke verschillen in grasgroeit waargenomen (zie Figuur 2). De hoogste stijging in voorjaarsgroeit werd in de meeste regio's tussen 1 en 10 mei bereikt. Voor regio Noord en regio Zuid was dit, mede als gevolg van een lagere bodemtemperatuur, later, namelijk rond 24 mei. De voorjaarsgroeit was in regio Zuid het hoogst (>115 kg ds per ha per dag) en in regio Noord het laagst. Vanwege een tekort aan neerslag in de zomer was de dip in regio Midden het grootst. In augustus kwam de groei in regio Midden weer op het normale niveau. De groei bleef in regio West en regio Noord-Holland/Polders in augustus constant. Omdat er in regio Oost en regio Zuid in augustus en september weinig neerslag viel, nam de grasgroeit hier als gevolg

Metten drogestof-opbrengst gras

De meest praktische manier om de drogestofopbrengst te bepalen is nog steeds het meten met een grashoogtemeter. In het project Amazing Grazing wordt als innovatie ook gewerkt aan het inschatten van de drogestofopbrengst met behulp van drone-beelden (www.amazing-grazing.eu). In 2015 zijn in Amazing Grazing nieuwe formules ontwikkeld voor de vertaling van grashoogte naar drogestofopbrengst. Met deze nieuwe formules wordt de beschikbare drogestofopbrengst beter ingeschat en wordt gewerkt met de werkelijke inschaar- en uitschaarhoogte. Deze informatie is te vinden op de grashoogtemeterkaart van Stichting Weidegang. Zoek hiervoor op Google naar 'grashoogtemeterkaart'.

van de droogte sterk af. In september viel er in deze regio's gemiddeld nog geen 20 mm regen. Vanaf eind september nam de grasgroeit in alle regio's sneller af.

Een vroege start in 2016

Gemiddeld genomen over Nederland kan 2016 gezien worden als een goed grasjaar. Dit komt doordat de groei, in tegenstelling tot 2014 en 2015 (zie Figuur 3 en Figuur 4), vroeg op gang kwam. De eerste grasgroei was rond 7 maart gemeten, terwijl dit in 2014 half maart was en in 2015 begin april. De piek in het voorjaar werd heel geleidelijk bereikt door een nat voorjaar en de koude en sneeuw in april. Doordat de groei geleidelijk afnam, duurde de periode met een hoge grasgroei (meer dan 75 kg ds per ha per dag), twee weken langer dan in de voorgaande jaren. In 2014 en 2015 was er een duidelijke dip te herkennen in juli en een aanhoudende grasgroei in augustus, terwijl in 2016 tijdens deze maanden de groei geleidelijk afnam. De hoge bodemtemperatuur van meer dan 20 °C in combinatie met een tekort aan vocht in sommige regio's kan een oor-

Het grasgroeimeetnet

Het grasgroeimeetnet maakt gebruik van de grashoogte en bodemtemperatuur die door studenten, onderzoekers, adviseurs en melkveehouders voor het eigen graslandmanagement worden gemeten.

In 2016 zijn de gegevens van het grasgroeimeetnet voor het eerst gemeten en aangeleverd door een groot aantal melkveebedrijven. Dit was mogelijk doordat 1) meer bedrijven gras zijn gaan meten en 2) het beschikbaar komen van de app Grip op Gras.

In 2014 en 2015 werden de gegevens vooral verzameld door veehouders die meewerkten in de projecten Dynamisch Beweiden en Amazing Grazing.

Het feit dat het bedrijfsleven en het onderwijs meewerken in het grasgroeimeetnet stimuleert dat het gras daadwerkelijk door veehouders wordt gemeten ter ondersteuning van hun eigen graslandmanagement.

De partners van het grasgroeimeetnet zijn: Aeres Hogeschool Dronten, Hogeschool Van Hall Larenstein, Veenweiden Innovatiecentrum Zegveld, De Heus Veevoeders, Agrifirm, Agrinet en Amazing Grazing.

zaak zijn van het verschil met de voorgaande jaren. Op 1 september 2016 was de grasgroei gezakt naar minder dan 45 kg ds per ha per

dag. In 2015 en 2014 zat de grasgroei op deze datum nog boven 50 kg ds per ha per dag. De grasgroei bleef in de herfst van 2016 onder het niveau van de voorgaande jaren.

Meetgegevens vertaald naar managementinformatie

De managementtool Grip op Gras vertaalt de gemeten grashoogtes naar managementinformatie. De grashoogtes worden vertaald naar drogestofopbrengsten en weergegeven op een bedrijfskaart (zie rechts). Bovendien wordt een zogenoemde Feedwedge opgesteld (zie onder). De Feedwedge geeft inzicht in de grasvoorraad bij omweiden. Het wordt duidelijk waar ingeschaard kan worden en wanneer er in de komende periode een grastekort op zou kunnen treden of juist een grasoverschot. In dat laatste geval kunnen percelen gemaaid worden.

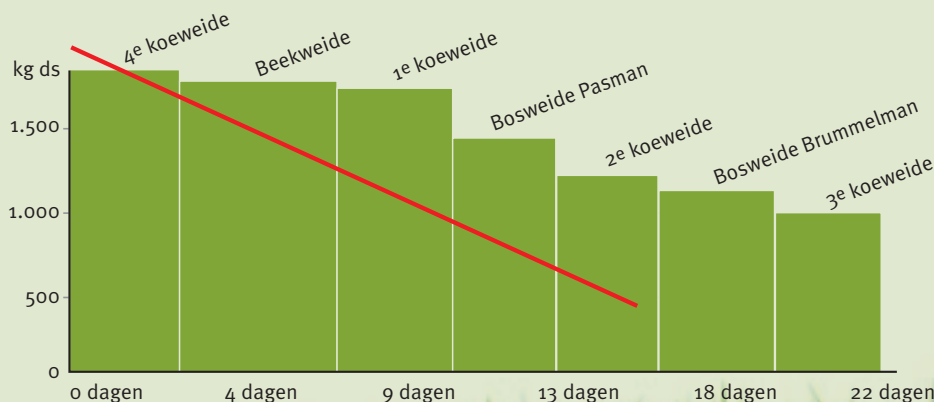

Voorbeeld van een bedrijfskaart

Voorbeeld van een Feedwedge

Grasbehoefte: 1.238 kg ds/dag (110 koeien)
 Inscharen: 2.000 kg ds/ha
 Uitscharen: 400 kg ds/ha

Rotatielengte: 23 dagen
 Grasvoorraad: 22 dagen

CONCLUSIE

De grasgroei kwam in 2016 vroeg maar geleidelijk op gang. De piek in de voorjaarsgroei was minder hoog dan in voorgaande jaren. Doordat de omstandigheden in het late voorjaar gunstig waren, hield de hoge grasgroei gemiddeld gezien langer aan. De curve van 2016 kenmerkt zich door een geleidelijke afname van grasgroei in juli en augustus. Weersinvloeden hebben hier een rol in gespeeld. In het najaar was de grasgroei lager dan in voorgaande jaren. Over het gehele jaar gezien kan 2016 beschouwd worden als een uitstekend graslandjaar.